

การศึกษาเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*

THE STUDY OF MUSICAL INSTRUMENTS IN SECONDARY SCHOOL BANDS, IN THE NORTHEAST THAILAND

พินัย ปรีชาภรณ์

Pinai Preechaporn

คมกริช การินทร์

Khomkrich Karin

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

College of Music, Mahasarakham University, Thailand

E-mail: khamitkarin@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพเครื่องดนตรีและวิธีดูแลรักษาเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากการศึกษาเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 5 คน และนักเรียนผู้ปฏิบัติ จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง จากโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 5 โรงเรียน โดยเป็นโรงเรียนที่มีวงดุริยางค์และเคยเข้าร่วมประกวดแข่งขันในระดับชาติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวงดุริยางค์โรงเรียนจำนวน 4 โรงเรียน ที่เครื่องดนตรีมีสภาพค่อนข้างเก่าและมีอายุการใช้งานในการเรียนการสอนประมาณ 9-10 ปี เครื่องดนตรีบางชิ้นชำรุดไม่สามารถใช้งานได้ ต้องเก็บเพื่อรอการส่งให้ช่างผู้ชำนาญตรวจสอบและทำการซ่อม และพบว่าขาดงบประมาณในการจัดซ่อม รวมทั้งงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องดนตรีใหม่มาทดแทนเครื่องดนตรีเก่าที่ชำรุด มีเพียงโรงเรียนเดียวที่เครื่องดนตรีมีสภาพสมบูรณ์ค่อนข้างใหม่ พร้อมใช้ในการเรียนการสอน การบรรเลง และการแข่งขัน 2) วิธีการดูแลรักษาเครื่องดนตรี มีจำนวน 4 โรงเรียน ที่มีการดูแลรักษาเครื่องดนตรีไม่ถูกต้องครบตามกระบวนการ และมีเพียง 1 โรงเรียนที่มีการดูแลรักษาเครื่องดนตรีอย่างถูกต้องครบถ้วนตามกระบวนการ เพราะกระบวนการดูแลรักษาเครื่องดนตรี

ในวงดุริยางค์นักเรียนนั้น มีความสำคัญอย่างมาก เพราะจะทำให้เครื่องดนตรีมีสภาพใหม่ สมบูรณ์พร้อมใช้ในการเรียนการสอน การบรรเลง และการแข่งขัน อีกทั้งช่วยประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อใหม่

คำสำคัญ: สภาพเครื่องดนตรี, การดูแลรักษา, วงดุริยางค์นักเรียน, โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Abstract

The objectives of this research article were to study the condition of musical instruments and how to maintain musical instruments in Secondary School Bands, In the Northeast Thailand. Use qualitative research methods; from studying academic papers and related research, in-depth interviews from Key informants were teachers of 5 person and 10 students, totaling 15 people using a specific selection method from the provincial secondary schools in the Northeast, totaling 5 schools that have a Secondary School Bands and used to compete in national competitions. Data were analyzed by the descriptive analysis method. The results of the research were as follows: 1) The condition of the instruments in the secondary school band, high school students in the Northeast region There are four schools in the orchestra that the instruments are relatively old and used for the teaching of approximately 9-10 years, some of the instruments are damaged and cannot be used. Must be collected to wait for delivery to a qualified technician for inspection and repair. And found a lack of budget for repairs Including the budget for purchasing new musical instruments to replace the old, damaged instruments. There is only one school where the instrument is relatively new. 2) There are 4 schools with inaccurate maintenance of the instrument and only 1 school that has the correct maintenance of the instrument. The process of maintaining musical instruments in the Secondary School Bands was very important Because it will make the instrument have a new condition Complete and ready to use in teaching, playing, and competition. It also helps to save the budget for purchasing new.

Keywords: The Condition of Music Instrument, Maintain, Secondary School Bands, High School Students, Northeast Thailand

บทนำ

ในยุคต้น ๆ วงดุริยางค์แบบเดินบรรเลงจะเป็นวงที่เป็นต้นแบบหรือวงบุกเบิกของวงซิมโฟนี ออร์เคสตรา วงซิมโฟนิคแบนด์ วงดนตรีแจ๊ส และรวมถึงวงดนตรีประเภทต่าง ๆ ที่ปรากฏในปัจจุบัน ซึ่งไม่สามารถแยกประวัติศาสตร์การพัฒนางดุริยางค์แบบเดินบรรเลงออกจากวงนั่งบรรเลงได้ ความก้าวหน้าและการพัฒนาเครื่องดนตรีหลายๆ ยุคในประวัติศาสตร์จะขึ้นอยู่กับสังคม และบรรยากาศทางการเมืองในยุคนั้นๆ (Foster, R, 1978) สำหรับประเทศไทย มีวงดนตรีมากมายหลายประเภททั้งที่เป็นแบบจารีตและแบบที่รับมาจากทางตะวันตก

วงโยธวาทิตเป็นวงดนตรีที่ประเทศไทยรับแบบอย่างมาจากทางตะวันตก โดยเริ่มมีขึ้นในประเทศไทยครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 4 ในหน่วยงานของกองทัพบก โดยเริ่มต้นจากการนำแตรวงมาใช้ในหน่วยทหารเกณฑ์หัดอย่างฝรั่ง ซึ่งแตรเป็นสัญลักษณ์แรกที่พบในความเป็นดนตรีตะวันตกของดนตรีในสยาม น่าจะเข้ามาในสมัยพระเจ้าปราสาททอง (พ.ศ. 2173 - 2198) (สุกรี เจริญสุข, 2542) ประมาณปี พ.ศ. 2395 มีการใช้แตร เป่าให้สัญญาณในการเคารพธงชาติ ตลอดจนแสดงความเคารพต่อนายทหารชั้นผู้ใหญ่ โดยมีร้อยเอก อิมเปย์ (Impey) นายทหารชาวอังกฤษ เป็นผู้ฝึกสอน ในช่วงเวลาใกล้เคียงกันนั้นเอง ทางด้านทหารเรือก็ได้จัดให้มีกองแตรขึ้น แม้ไม่ปรากฏชัดเจนว่าจัดตั้งขึ้นเมื่อใด แต่ทหารเรือนั้นก็มีการใช้วงดุริยางค์ทหารเรือ ซึ่งจัดตั้งก่อนการเปลี่ยนชื่อเป็นกรมทหารเรือโดยเรียกว่า กรมทหารแตรมะริน โดยมีร้อยเอก ฟุสโก (Fusco) เป็นครูและผู้บังคับบัญชา เมื่อปี พ.ศ. 2448 ใช้ชื่อว่า กองแตร ซึ่งขึ้นกับกรมทหารเรือฝ่ายบก (พูนพิศ อมาตยกุล, 2559) จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์นี้ชี้ให้เห็นว่าวงดุริยางค์นั้นมีบทบาทในวงการทหารของไทยมาก่อน และได้มีการเชื่อมโยงเข้ามามีบทบาทในวงการศึกษาของประเทศไทยในเวลาต่อมา

ปัจจุบันกิจกรรมวงดุริยางค์เป็นกิจกรรมของนักเรียนในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา และประถมศึกษาจัดอยู่ในส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ที่เป็นเช่นนี้เพราะการตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมวงดุริยางค์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาคุณภาพของเยาวชน สามารถนำมาซึ่ง ความริเริ่มสร้างสรรค์ การติดต่อสื่อสาร การรู้จักใช้เหตุผลในการตัดสินใจ และการรู้จักรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง อย่างไรก็ตามการจัดกิจกรรมวงดุริยางค์ในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องมีการบริหารจัดการที่ดีในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านการฝึกซ้อม และ สิ่งที่วงดุริยางค์จะขาดไม่ได้คือ ด้านเครื่องดนตรี (ธีรศักดิ์ อุปไมยอชิไชย, 2553)

เครื่องดนตรี ถือเป็นหัวใจสำคัญของวงดุริยางค์ มีหลายประเภทโดยแต่ละเครื่องนั้นมีความแตกต่างในเรื่องรูปร่างและวัสดุ และต้องการการดูแลรักษาแตกต่างกัน (ไชแสง สุชนะวัฒน์, 2541) ซึ่งสอดคล้องกับที่ Kenneth A. Mueller กล่าวว่า “การดูแลและบำรุงรักษาเครื่องให้สมบูรณ์ ควรเป็นสิ่งแรกที่สำคัญที่สุดในแผนการปฏิบัติเครื่อง เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่จะเกิดกับเครื่อง อันเป็นเหตุให้เครื่องขาดความสมบูรณ์ในการปฏิบัติ” (Kenneth A. Mueller, 2003)

การดูแลรักษาเครื่องดนตรีให้มีความพร้อมในการใช้งาน นอกจากจะทำให้การทำกิจกรรมดำเนินไปได้อย่างราบรื่นแล้ว ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมเครื่องดนตรีอีกด้วย ซึ่งการดูแลรักษาเครื่องดนตรีถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบของนักดนตรี และผู้ควบคุมวง โดยผู้ที่มีหน้าที่ใช้เครื่องดนตรี ต้องรับผิดชอบในสภาพของเครื่องดนตรีที่ตนเองครอบครอง ต้องรู้จักวิธีปฏิบัติบำรุงรักษาให้เรียบร้อยอยู่เสมอ ทำให้น่าดู น่าใช้เมื่อนำมาปฏิบัติก็สะดวกคล่องแคล่วไม่ติดขัด (ธนากร แพทย์วงศ์, 2533)

ฉะนั้นการดูแลบำรุงรักษาเครื่องดนตรีให้ถูกวิธีจึงมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อวงดุริยางค์นักเรียน อีกทั้งยังเป็นการรักษาสุขภาพของผู้ปฏิบัติเครื่อง และป้องกันการชำรุดเสียหาย ที่จะเกิดกับเครื่องดนตรี เพื่อรักษาคุณภาพเสียงให้ดียิ่งขึ้น

องค์ความรู้เรื่องดังกล่าวนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องมีการนำเสนอเผยแพร่ ซึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะในโรงเรียนประจำจังหวัดที่มีวงดุริยางค์นั้น ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจพบว่ามีปัญหาในเรื่องการจัดการและดูแลรักษาเครื่องดนตรีดังกล่าว และ สำหรับนักดนตรี เครื่องดนตรีเป็นสิ่งที่มีความหมาย สำคัญต่อจิตใจ แม้ว่าผลของการชำรุดเสียหายจะสามารถซ่อมให้กลับมาดีสู่สภาพเดิมได้ แต่ก็เป็ผลทางด้านสายตาเท่านั้น ในด้านคุณภาพเสียง การตอบสนองของเสียง และการปฏิบัติอาจจะเปลี่ยนไปจากเดิมไม่มากนักน้อย ซึ่งผู้ปฏิบัติจะต้องใช้เวลาในการปรับวิธีทางการเล่น และเรียนรู้นานพอสมควรเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับเครื่อง และเพื่อเป็นการจัดการปัญหาเหล่านี้ ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์นักเรียนดังกล่าว เพื่อให้ทราบถึงสภาพของเครื่องดนตรี และจะได้เป็นองค์ความรู้ซึ่งจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้และวางแผนในการดูแลรักษาเครื่องดนตรีได้ กับโรงเรียนต่าง ๆ ที่มีวงดุริยางค์ อันจะช่วยให้เกิดการดูแลรักษาเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์นักเรียน และเป็นการประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อในอนาคตด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพเครื่องดนตรีและวิธีดูแลรักษาเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ ตำรา งานวิจัย และข้อมูลจากการลงภาคสนาม อาศัยแนวคิดทฤษฎี ประกอบด้วย ทฤษฎีการบริหารจัดการวงดุริยางค์ และทฤษฎีการซ่อมสร้างเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเลือกโรงเรียนมัธยมประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 โรงเรียน โดยเป็นโรงเรียนที่มีวงดุริยางค์และเคย

เข้าประกวดแข่งขันในระดับชาติผลการสำรวจเบื้องต้นปรากฏ 5 จังหวัด คือ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุบลราชธานี และ จังหวัดนครราชสีมา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีสองกลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มครูผู้สอน คือครูที่มีความรู้ความสามารถในการสอนนวงดุริยางค์ 5 โรงเรียนจำนวน 5 คน และกลุ่มผู้ปฏิบัติ คือนักเรียนผู้ปฏิบัติ จำนวน 10 คน จาก 5 โรงเรียน โดยคัดเลือกโรงเรียนละ 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสำรวจ (Basic Survey) เป็นการสำรวจเพื่อหาข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่จากบุคคล ทั้งภายในวงดุริยางค์ และนอกวงดุริยางค์

2. แบบสัมภาษณ์ (Interviews) ใช้ 2 แบบ คือ

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews)

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interviews)

3. แบบสังเกต (Observation) ใช้สำหรับสังเกตวิธีการดูแลรักษาเครื่องดนตรี ของนักเรียนที่เป็นผู้ปฏิบัติ โดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมผสมผสานไปในเวลาเดียวกัน

โดยเครื่องมือทั้งสามนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นตามกรอบวัตถุประสงค์และคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบและทำการปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ อันประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เจริญชัย ชนไพโรจน์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สยาม จวงประโคนและ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงรัชช์ วรมิตรไมตรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การศึกษาได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยยึดหลักข้อมูลที่มีลักษณะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ข้อมูลเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลภาคสนาม (Field Data) เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยรวบรวมได้จากการลงพื้นที่ ผู้วิจัยใช้การสังเกต การปฏิบัติเครื่องดนตรีของนักเรียนจาก 5 โรงเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารและตำราต่าง ๆ มาจำแนกหมวดหมู่ตามประเด็นที่ศึกษา และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยการเปรียบเทียบกับแหล่งข้อมูลเอกสารอื่น เช่น ตำรา งานวิจัย และข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จากนั้นทำการเชื่อมโยงประเด็นที่สอดคล้องกันนำมาหาความหมาย และทำการสรุปข้อมูล

2. มีการสรุปประเด็นข้อมูลว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

3. ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยวิธีการแบบสามเส้า (Investigator Triangulation) โดยการนำข้อมูลกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลอ่าน กลับไปถามผู้ให้ข้อมูลซ้ำอีกเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นความจริง

4. นำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาวิเคราะห์บนพื้นฐานตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

5. นำเสนอข้อมูลในประเด็นที่ศึกษาด้านต่าง ๆ ด้วยการพรรณนาวิเคราะห์จากนั้นจึงสรุปผล อภิปรายผลและเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป

ในการศึกษานี้ใช้ระยะเวลาจำนวน 1 ปี ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2562 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562

ผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพเครื่องดนตรีและวิถีดูแลรักษาเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบข้อมูล ดังนี้

ในเรื่องสภาพของเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์ของ 5 โรงเรียน พบว่าวงดุริยางค์ของจำนวน 4 โรงเรียน คือโรงเรียนที่ 1,2,3 และ 5 มีสภาพเครื่องดนตรีที่ค่อนข้างเก่าถึงเก่ามาก คือมีการใช้งานมากกว่า 10 ปี เครื่องดนตรีบางชิ้นชำรุด และมีเพียงโรงเรียนเดียวคือโรงเรียนที่ 4 ที่สภาพเครื่องดนตรีมีความสมบูรณ์ โดยสามารถแยกเป็นรายละเอียดตามที่ได้พบดังนี้

- โรงเรียนที่ 1 เครื่องดนตรีมีสภาพค่อนข้างเก่าทุกเครื่องมีอายุการใช้งานในการเรียนการสอน ประมาณ 9-10 ปี มีการดูแลรักษาเครื่องดนตรีแต่ใช้วิธีการในการดูแลรักษาไม่ถูกต้อง ครบตามกระบวนการ อีกทั้งขาดงบประมาณในการส่งเครื่องดนตรีที่ชำรุดให้ช่างผู้ชำนาญตรวจสอบและซ่อมแซม

- โรงเรียนที่ 2 เครื่องดนตรีมีสภาพเก่ามาก คือ ผ่านการใช้งานมากกว่า 10 ปี บางเครื่องมีสภาพไม่สมบูรณ์ ขาดการดูแลเอาใจใส่ ไม่มีกระบวนการบำรุงและดูแลรักษาที่ถูกต้อง งบประมาณในการสนับสนุนวงดนตรี มีจำนวนที่น้อย ทำให้ไม่สามารถที่จะส่งเครื่องดนตรีให้ช่างผู้ชำนาญซ่อมตรวจสอบและซ่อมได้

- โรงเรียนที่ 3 เครื่องดนตรีมีสภาพค่อนข้างเก่า มีการดูแลรักษาและมีกระบวนการบำรุงรักษาไม่ถูกต้องตามขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติ ทางโรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณในการซื้อเครื่องดนตรีใหม่มาใช้ทดแทนเครื่องดนตรีที่เก่าและชำรุด ในบางเครื่องมือ ส่วนเครื่องดนตรีเก่าที่ชำรุดถูกเก็บไว้เพื่อรองบประมาณในการส่งซ่อม

- โรงเรียนที่ 5 เครื่องดนตรีมีสภาพค่อนข้างเก่า มีกระบวนการดูแลรักษาไม่ครบถ้วน ทำให้เครื่องดนตรีมีสภาพไม่สมบูรณ์สำหรับใช้ในการเรียนการสอน และพบว่าโรงเรียนขาดงบประมาณในการสนับสนุน เพื่อส่งเครื่องดนตรีให้ช่างผู้ชำนาญตรวจสอบและซ่อม

โรงเรียนที่มีความแตกต่างคือโรงเรียนที่ 4 โดยพบว่าเครื่องดนตรีมีสภาพสมบูรณ์ค่อนข้างใหม่มีการบำรุงรักษาครบตามกระบวนการ มีการให้ช่างผู้ชำนาญเข้ามาแนะนำวิธีการดูแลและบำรุงรักษาเครื่องดนตรี ทำให้นักเรียนมีความรู้วิธีการในการดูแลรักษาและกระบวนการบำรุงรักษาอย่างถูกต้อง จึงทำให้เครื่องดนตรีมีสภาพสมบูรณ์ พร้อมใช้ในการเรียนการสอน การบรรเลง และการแข่งขัน

ในส่วนของวิธีการดูแลรักษา และกระบวนการบำรุงรักษาของทั้ง 5 โรงเรียน สามารถแสดงเป็นตารางได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 วิธีการดูแลรักษาเครื่องลมไม้ของวงดุริยางค์

ลำดับ	รายการ	โรงเรียนที่ 1		โรงเรียนที่ 2		โรงเรียนที่ 3		โรงเรียนที่ 4		โรงเรียนที่ 5	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	นำเครื่องออกจากกล่องอย่างระมัดระวัง	/			/	/		/			/
2	ประกอบเครื่องอย่างระมัดระวัง	/			/	/		/		/	
3	สวมปากเป่าเข้ากับเครื่องอย่างระมัดระวัง	/		/		/		/		/	
4	ตรวจสอบสภาพความสมบูรณ์ของสปริง		/		/		/	/			/
5	ตรวจสอบคีย์ต่าง ๆ อยู่ในสภาพสมบูรณ์หรือไม่		/		/		/	/			/
6	ตรวจสอบความสมบูรณ์ของนวม		/		/		/	/			/
7	ตรวจสอบน็อตอยู่ในตำแหน่งหรือไม่		/		/		/	/			/
8	หยอดน้ำมันตามข้อต่อของคีย์		/		/		/	/			/
9	หยอดน้ำมันน็อตต่าง ๆ ของคีย์		/		/		/	/			/
10	ทำความสะอาดไม้คอร์กข้อต่อของคลาริเน็ต		/		/		/	/			/
11	ใส่ขี้ผึ้งไม้คอร์กข้อต่อของคลาริเน็ต	/			/		/	/			/
12	ทำความสะอาดไม้คอร์กที่สวมปากเป่าแซกโซโฟน		/		/		/	/			/
13	ใส่ขี้ผึ้งไม้คอร์กที่สวมปากเป่าแซกโซโฟน	/			/		/	/			/
14	ตรวจสอบความสมบูรณ์ไม้คอร์กฐานคีย์		/		/		/	/			/
15	ตรวจสอบนวมหลุดออกจากคีย์หรือไม่		/		/		/	/			/
16	ตรวจสอบรอยบุบของตัวเครื่อง		/		/		/	/			/

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นวิธีการดูแลรักษาเครื่องของวงดุริยางค์ ในส่วนเครื่องลมไม้ มีอยู่ด้วยกัน 16 ข้อ ทั้ง 5 โรงเรียนที่ผู้วิจัยได้ศึกษา พบว่าในโรงเรียนที่ 1 มีการปฏิบัติในข้อ 1, 2, 3, 11 และ 13 รวมเป็นปฏิบัติ 5 ข้อ จาก 16 ข้อ คิดเป็น 31.25 % ในโรงเรียนที่ 2 ปฏิบัติเพียงข้อที่ 3 เพียงข้อเดียว คิดเป็น 6.25% โรงเรียนที่ 3 มีการปฏิบัติในข้อ 1, 2, 3 คิดเป็น 18.75% โรงเรียนที่ 4 ปฏิบัติทุกข้อ คิดเป็น 100% ส่วนในโรงเรียนที่ 5 มีการปฏิบัติในข้อ 2 และ 3 รวมเป็น 2 ข้อ คิดเป็น 12.5% สรุปได้ว่า มี 4 โรงเรียน มีการการปฏิบัติตามการดูแลเครื่องดนตรีลมไม้ ไม่ครบ 100 % ยกเว้นโรงเรียนที่ 4 เพียงโรงเรียนเดียว ที่มีการดูแลครบ ทุกข้อ

ตารางที่ 2 วิธีการดูแลรักษาเครื่องทองเหลืองของวงดุริยางค์

ลำดับ	รายการ	โรงเรียนที่ 1		โรงเรียนที่ 2		โรงเรียนที่ 3		โรงเรียนที่ 4		โรงเรียนที่ 5	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	นำเครื่องออกจากกล่องอย่างระมัดระวัง	/		/		/		/		/	
2	ประกอบปากเป่าเข้ากับตัวเครื่องอย่างระมัดระวัง	/		/		/		/		/	
3	ทรมอนโดน ตรวจสอบท่อต่าง ๆ และใส่น้ำมัน		/		/		/		/		/
4	ทรมอนโดนประกอบท่อที่เลื่อนเปลี่ยนเสียงเข้ากับตัวเครื่องอย่างระมัดระวัง	/		/		/		/			/
5	ทรมอนเปิด ยูโฟเนียม ทูบา ตรวจสอบลูกสูบและใส่น้ำมันสำหรับใส่ลูกสูบกด		/		/		/		/		/
6	ตรวจสอบระบบการทำงานของลูกสูบหมุนของฮอร์น ทรมอนโดน และใส่น้ำมัน		/		/		/		/		/
7	ตรวจไม้คอร์ด สปริง ของที่ปล่อยน้ำลาย		/		/		/		/		/
8	ตรวจสอบท่อของนิ้วที่ 1, 2, 3 ของทรมอนเปิด ฮอร์น ยูโฟเนียม และทูบา		/		/		/		/		/

จากตารางที่ 2 วิธีการดูแลรักษาเครื่องทองเหลืองของวงดุริยางค์มีอยู่ 8 ข้อ พบว่าศึกษา พบว่าในโรงเรียนที่ 1, 2 และ 3 มีการปฏิบัติในข้อ 1, 2 และ 4 รวมเป็นปฏิบัติ 3 ข้อ จากทั้งหมด 8 ข้อ คิดเป็น 37.5 % ในโรงเรียนที่ 4 ปฏิบัติทุกข้อ คิดเป็น 100% ส่วนในโรงเรียนที่ 5 มีการปฏิบัติในข้อ 1 และ 2 รวมเป็น 2 ข้อ คิดเป็น 25% สรุปได้ว่า มี 4 โรงเรียน มีการการปฏิบัติตามการดูแลเครื่องดนตรีลมไม้ ไม่ครบ 100 % ยกเว้นโรงเรียนที่ 4 เพียงโรงเรียนเดียวที่มีการดูแลครบ ทุกข้อ

ตารางที่ 3 กระบวนการบำรุงรักษาเครื่องลมไม้ดนตรีวงดุริยางค์

ลำดับ	รายการ	โรงเรียนที่ 1		โรงเรียนที่ 2		โรงเรียนที่ 3		โรงเรียนที่ 4		โรงเรียนที่ 5	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	ทำความสะอาดปากเป่าโดยการล้างน้ำ	/		/		/		/		/	
2	ทำความสะอาดปากเป่าโดยใช้ผ้าเช็ด	/		/		/		/		/	
3	ขจัดความชื้นโดยการเป่าลมเข้าไปในตัวเครื่อง	/		/		/		/		/	
4	ใช้กระดาษซับความชื้นของนวม		/		/		/		/		/
5	ใช้ผ้าฝ้ายเช็ดทำความสะอาดภายนอกเครื่อง	/		/		/		/		/	
6	ตรวจสอบสภาพนวมทั้งหมด		/		/		/		/		/
7	ทำความสะอาดไม้คอร์กข้อต่อของคลาริเน็ต		/		/		/		/		/
8	ทำความสะอาดไม้คอร์กที่สวมปากเป่าของแซกโซโฟน		/		/		/		/		/
9	ตรวจสอบสภาพของคีย์ทุกคีย์และสปริง		/		/		/		/		/
10	นำเครื่องเก็บใส่กล่องอย่างระมัดระวัง		/		/		/		/		/
11	ตรวจสอบความสมบูรณ์ของกล่องใส่เครื่อง		/		/		/		/		/
12	ให้ช่างตรวจสอบสภาพเครื่องดนตรีทุก 6 เดือน		/		/		/		/		/
13	ส่งเครื่องชำรุดให้ช่างซ่อม		/		/		/		/		/

จากตารางที่ 3 ในเรื่องกระบวนการบำรุงรักษาเครื่องดนตรีของวงดุริยางค์ 5 โรงเรียนที่ผู้วิจัยได้สำรวจ พบว่าในโรงเรียนที่ 1 และ 5 มีการปฏิบัติในข้อ 1, 2, 3 และ 5 รวมเป็นปฏิบัติ 4 ข้อ จาก 13 ข้อ คิดเป็น 30.76 % ในโรงเรียนที่ 2 ปฏิบัติข้อ 2 และ 3 รวมเป็น 2 ข้อ คิดเป็น 15.38 % โรงเรียนที่ 3 มีการปฏิบัติในข้อ 1, 2, 5 รวมเป็น 3 ข้อ คิดเป็น 23.07 % โรงเรียนที่ 4 ปฏิบัติทุกข้อ คิดเป็น 100% สรุปได้ว่า มี 4 โรงเรียน มีการปฏิบัติกระบวนการบำรุงรักษาเครื่องดนตรีลมไม้ ไม่ครบ 100 % ยกเว้นโรงเรียนที่ 4 เพียงโรงเรียนเดียว ที่มีการดูแลครบทุกข้อ

ตารางที่ 4 กระบวนการบำรุงรักษาเครื่องทองเหลืองดนตรีวงดุริยางค์

ลำดับ	รายการ	โรงเรียนที่ 1		โรงเรียนที่ 2		โรงเรียนที่ 3		โรงเรียนที่ 4		โรงเรียนที่ 5	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	ทำความสะอาดปากเป่าโดยการล้างน้ำ	/		/		/		/		/	
2	ใช้ผ้าเช็ดทำความสะอาดปากเป่า	/		/		/		/		/	
3	เป่าลมเข้าไปในเครื่องเพื่อไล่ความชื้นและความชื้นออกจากตัวเครื่อง	/		/		/		/		/	
4	ใช้ผ้าซับและทำความสะอาดที่ปล่อยน้ำลาย		/		/		/		/		/
5	ใช้ผ้าทำความสะอาดรอยนิ้วมือออกจากตัวเครื่อง	/		/		/		/		/	
6	ตรวจเช็คเครื่องเป็นประจำทุกสัปดาห์		/		/		/		/		/
7	ล้างทำความสะอาดเครื่องทุก 3-6 เดือน		/		/		/		/		/
8	ส่งเครื่องให้ช่างตรวจสอบสภาพหรือซ่อมทุก ๆ 1 ปี		/		/		/		/		/
9	นำเครื่องเก็บใส่กล่องอย่างระมัดระวัง		/		/		/		/		/
10	ตรวจสอบสภาพความสมบูรณ์ของกล่องใส่เครื่อง		/		/		/		/		/
11	ส่งเครื่องชำรุดให้ช่างซ่อม		/		/		/		/		/

จากตารางที่ 4 กระบวนการดูแลรักษาเครื่องดนตรีทองเหลือง ที่มีอยู่ 11 ข้อ พบว่า ศึกษา พบว่าในโรงเรียนที่ 1, 2, 3 และ 5 มีการปฏิบัติในข้อ 1, 2, 3 และ 5 รวมเป็นปฏิบัติ 4 ข้อ จาก 11 ข้อ คิดเป็น 36.36 % ส่วนโรงเรียนที่ 4 ปฏิบัติทุกข้อ คิดเป็น 100% สรุปได้ว่า มี 4 โรงเรียน มีการการปฏิบัติกระบวนการดูแลรักษาเครื่องดนตรีทองเหลือง ไม่ครบ 100 % ยกเว้นโรงเรียนที่ 4 เพียงโรงเรียนเดียว ที่มีการดูแลครบ ทุกข้อ

จากข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่าสภาพเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวงดุริยางค์โรงเรียนจำนวน 4 โรง คือ โรง ที่ 1, 2, 3 และ 5 ที่เครื่องดนตรีมีสภาพค่อนข้างเก่าทุกเครื่องมือ ซึ่งหมายถึงมีอายุการใช้งานในการเรียนการสอนประมาณ 9-10 ปี มีการดูแลรักษาเครื่องดนตรีบ้างแต่น้อย วิธีการในการดูแลรักษาไม่ครบถ้วนถูกต้องตามกระบวนการบำรุงรักษา และขาดงบประมาณในการส่ง

เครื่องดนตรีที่ชำรุด คือเครื่องที่มีลักษณะหรือสภาวะของเครื่องดนตรีที่แตกต่างจากเครื่องดนตรีที่เป็นมาแต่แรก ให้ช่างผู้ชำนาญตรวจสอบและซ่อม ส่วนวงดุริยางค์โรงเรียนที่ 4 เครื่องดนตรีมีสภาพสมบูรณ์ค่อนข้างใหม่มีการบำรุงรักษาดี นักเรียนมีความรู้วิธีการดูแลรักษาและกระบวนการบำรุงรักษาอย่างถูกต้อง เนื่องจากมีช่างเข้ามาแนะนำวิธีการดูแลและบำรุงรักษาเครื่องดนตรี ซึ่งเป็นเพียงโรงเรียนเดียวที่มีกระบวนการดูแลและบำรุงรักษาเครื่องดนตรีที่ต้องครบตามกระบวนการ จึงทำให้เครื่องดนตรีมีสภาพใหม่ สมบูรณ์ พร้อมใช้ในการเรียนการสอน การบรรเลง และการแข่งขัน

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผล ผู้วิจัยสามารถอภิปรายได้สองประเด็นตามผลการศึกษาที่พบ ดังนี้

1. สภาพเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 4 โรงเรียน มีเครื่องดนตรีมีสภาพค่อนข้างเก่าทุกเครื่องมือ และมีการใช้งานในการเรียนการสอนประมาณ 9-10 ปี มีการดูแลรักษาเครื่องดนตรีบ้างแต่น้อย วิธีการในการดูแลรักษาไม่ครบถ้วนถูกต้องตามกระบวนการบำรุงรักษา และขาดงบประมาณในการส่งเครื่องดนตรีที่ชำรุดให้ช่างผู้ชำนาญตรวจสอบและซ่อม แสดงให้เห็นว่าขาดการบริหารจัดการที่ดี เพราะทำให้เครื่องดนตรีมีสภาพค่อนข้างเก่า โดยในการบริหารจัดการกิจกรรมวงดุริยางค์ สามารถทำได้โดยจัดให้มีการบำรุงรักษา และซ่อมเครื่องที่ชำรุด หรือสรรหาเครื่องดนตรีใหม่ที่มีคุณภาพมาทดแทน สอดคล้องกับ สวัสดิ์ เงินแย้ม ที่กล่าวว่า งบประมาณของวงดุริยางค์สามารถทำให้วงดุริยางค์มีความสมบูรณ์และได้มาตรฐาน จึงต้องมีการบริหารงบประมาณที่ดี มีการวางแผนในการจัดการด้านเครื่องดนตรี ค่าดูแลบำรุงรักษา ค่าซ่อมเครื่องดนตรีจึงจะมีสภาพและสมรรถนะที่สมบูรณ์ ซึ่งมีเพียงโรงเรียนเดียวที่สามารถบริหารจัดการในการดูแลรักษาจึงทำให้สภาพเครื่องดนตรีมีสภาพดี สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอน และการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สวัสดิ์ เงินแย้ม, 2542)

2. วิธีการดูแลรักษาเครื่องดนตรีของ 5 โรงเรียน ผู้วิจัยค้นพบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง 4 โรงเรียนขาดการดูแลรักษาอย่างถูกต้อง พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อเครื่องขาดความเอาใจใส่ระมัดระวังที่จะถนอมเครื่องให้คงสภาพ อีกทั้งยังขาดกระบวนการบำรุงรักษาที่ถูกวิธี สมรรถนะ และความสมบูรณ์ของเครื่องจึงชำรุดและเสื่อมสภาพลงอย่างรวดเร็ว ส่วนอีกหนึ่งโรงเรียนมีวิธีการดูแลรักษาเครื่องดนตรีที่ถูกต้องและถูกวิธีทำให้เครื่องดนตรีมีประสิทธิภาพสูงในการใช้ในการเรียนการสอนปฏิบัติของวงดุริยางค์ สอดคล้องกับ Kenneth A. Mueller กล่าวในหนังสือ Complete Guide to the Maintenance and Repair of Band Instruments ว่า “การดูแลและบำรุงรักษาเครื่องให้สมบูรณ์ ควรเป็นสิ่งแรกที่สำคัญที่สุดในแผนการปฏิบัติเครื่อง เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่จะเกิดกับเครื่อง อันเป็นเหตุให้เครื่องขาดความสมบูรณ์ในการปฏิบัติ” (Kenneth A. Mueller, 2003) และสอดคล้องกับ Horng-Jiun Lin ที่ได้ศึกษาการ

สร้างฟลุต และพบว่า ถ้ามีการดูแลเครื่องดนตรีอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมลงได้ (Horng-Jiun Lin. M. Mus, 2008)

นอกจากสองประเด็นที่อภิปรายข้างต้นแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้สภาพเครื่องดนตรีและการดูแลรักษาเกิดความสมบูรณ์ได้นั้น คือต้องมีครูผู้ควบคุมวงที่ต้องมีความรู้ดูแลเอาใจใส่ในขั้นตอนต่าง ๆ ของการดูแลและบำรุงรักษาเครื่องดนตรี แต่ครูบางคนสอนไม่ตรงสาขาที่เรียน หรือผู้ที่ควบคุมวงดุริยางค์ไม่ได้จบตรงสาขา ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนและการดูแลวงดุริยางค์ในปัจจุบันเป็นอย่างมาก ซึ่งทำให้กระบวนการจัดการมีปัญหาสอดคล้องกับ ในเรื่องการผลิตและพัฒนาครู กล่าวคือ ครูบางคนขาดองค์ความรู้ในเรื่องที่สอน ขาดเทคนิคการสอน การเชื่อมโยงองค์ความรู้กับสถานการณ์จริง องค์ความรู้ที่มีอยู่ขาดความทันสมัย ซึ่งในเรื่องครูผู้สอนในวงดุริยางค์ถ้าขาดองค์ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับวิธีการดูแลและบำรุงรักษาเครื่องดนตรีนี้ จะทำให้ไม่สามารถสอนให้นักเรียนรู้จักวิธีการดูแลรักษาเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) และยังสอดคล้องกับ วรรณะ ศาลางาม และคณะ กล่าวว่า ครูผู้สอนดนตรี ที่มีวุฒิการศึกษาทางดนตรีสามารถท่วงและสามารถดูแลรักษาเครื่องดนตรีเบื้องต้นได้ แต่ในการซ่อมเครื่องดนตรีนั้น ยังคงต้องใช้ช่างที่มีความชำนาญ จึงเห็นได้ว่าการดูแลรักษาเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์ของโรงเรียนมัธยมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น นอกจากการมีครู ผู้สอนที่จบตรงสายและทำการสอนตรงในสาขาที่จบมาแล้ว โรงเรียนต้องให้ความสำคัญในเรื่องการดูแลบำรุงรักษาเครื่องดนตรีด้วย เพราะถ้าโรงเรียนใดที่มีการดูแลเครื่องดนตรีที่ดี รวมทั้งมีกระบวนการในการบำรุงรักษาที่ดี จะทำให้วงดุริยางค์โรงเรียนมีคุณภาพ ทำให้การบรรเลงอยู่ในระดับที่ยอดเยี่ยม ทำให้ประสบความสำเร็จในการแข่งขันในระดับชาติและระดับนานาชาติ ดังเช่น โรงเรียนที่ 4 ที่ได้รับรางวัลระดับชาติและนานาชาติมากมาย อาทิเช่น ได้รับรางวัลชนะเลิศถ้วยพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดโดยกรมพลศึกษา ชนะเลิศประเภทนั้บรรเลงอายุไม่เกิน 18 ปี ในปี พ.ศ. 2558 และ 2559, ได้รับรางวัลชนะเลิศในรายการ WAMSB (The World Association For Marching Show Band) จัดโดย WAMSB ประเทศเดนมาร์ก และชนะเลิศการนั้บรรเลงในเทศกาลดนตรี Rasteder Musik Festival ประเทศสหพันธรัฐเยอรมนี ในปี พ.ศ. 2558, ในปี พ.ศ. 2560 ได้รับเหรียญทองรายการ Thailand International Wind Symphony Competition จัดโดยมหาวิทยาลัยมหิดล, ปี พ.ศ. 2561 ได้รับเหรียญทองรายการ Symphonic Band Competition จัดโดยธนาคารออมสิน และชนะเลิศการนั้บรรเลงในรายการ Singapore International Band Festival 2018 ในระดับ Division 1 ณ Esplanade Hall ประเทศสิงคโปร์, ปี พ.ศ. 2562 ชนะเลิศถ้วยพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดโดยกรมพลศึกษา ชนะเลิศประเภทนั้บรรเลงอายุไม่เกิน 18 ปี, ชนะเลิศรายการ Thailand International Wind Symphony Competition 2019 จัดโดยมหาวิทยาลัยมหิดล

, ชนะเลิศการประกวด Thailand Band International Festival จัดโดย Singapore Raft Group และ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย, ปี พ.ศ. 2563 เข้าร่วมประกวดวงดุริยางค์เครื่องลมนั่งบรรเลงนานาชาติในรายการ 22nd International Festival Of Wind Orchestra 2020 ได้รับรางวัลทั้งหมด 4 รางวัลคือ 1) รางวัลเหรียญทองและเกียรตินิยม ด้วยคะแนน 97.33 คะแนน (Gold Medal With Honors) 2) รางวัลบรรเลงเพลงบังคับยอดเยี่ยม (Best Test Piece) 3) รางวัลชนะเลิศในคลาสนักเรียน (Middle Class) 4) รางวัลคอนดักเตอร์ยอดเยี่ยมของเทศกาลดนตรี (Best Conductor), ชนะเลิศครองถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี ในรุ่นการประกวด CONCERT BAND DIVISON 1 จัดโดยสมาคมวงโยธวาทิตแห่งประเทศไทย และสมาคมการประกวดวงโยธวาทิตโลก Thailand World Music Competition 2020 ชนะเลิศด้วยคะแนน 95.50 ได้รับเหรียญทองเกียรตินิยม และได้รับรางวัลชนะเลิศ Over All Champion ในรายการ Malaysia International Virtual Band Championship 2020 จัดโดย สมาคมวงโยธวาทิตโลก WAMSB (The World Association For Marching Show Band) ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการของประเทศมาเลเซีย, ชนะเลิศรายการการประกวดดนตรี Online CGN NETHERLAND 2021 จัดโดย CGN ประเทศเนเธอร์แลนด์ จากสถิติการชนะเลิศของโรงเรียนที่ 4 แสดงให้เห็นว่า การดูแลรักษาเครื่องดนตรีที่ถูกต้องครบตามกระบวนการ มีความจำเป็นและสำคัญอย่างมาก ที่จะช่วยส่งผลให้ประสบความสำเร็จดังกล่าว (วรรณะ ศาลางาม และคณะ, 2561)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลจาก 5 โรงเรียนที่ศึกษา มีเพียง 1 โรงเรียนที่มีสภาพเครื่องดนตรีที่ค่อนข้างใหม่ สมบูรณ์ มีกระบวนการดูแลรักษา ตรวจสอบเครื่องดนตรีอย่างถูกวิธี และมีแผนให้ช่างผู้มีความเชี่ยวชาญเข้าไปดูแลรักษาอย่างเป็นระบบ ทำให้เครื่องดนตรีนั้นยังคงสภาพสมบูรณ์ แตกต่างจาก 4 โรงเรียน ที่สภาพเครื่องดนตรีค่อนข้างชำรุด คือสภาพและลักษณะของเครื่องดนตรีมีความแตกต่างจากเครื่องดนตรีที่เป็นมาแต่แรก ได้แก่ ที่ปิดเสียงปิดไม่สนิท ท่อตั้งเสียงชำรุด มีอาการผิหรือติด ทำให้ไม่สามารถตั้งเสียงได้ ลูกสูบตรงที่กดนิ้วบุบหรือติดทำให้กดไม่ได้ ท่อสไลด์บุบหรือคด ทำให้ไม่สามารถเล่นได้ เป็นต้น ทั้งนี้เพราะขาดการดูแลรักษาที่ถูกต้องตามวิธีการ และไม่มีแผนการตรวจสอบ ดูแลรักษาจากช่างผู้ชำนาญการ กระบวนการดูแลรักษาเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์นักเรียนนั้น มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะจะช่วยยืดอายุการใช้งาน เวลาบรรเลงก็จะได้เสียงที่ไพเราะ อีกทั้งช่วยประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อใหม่ ข้อเสนอแนะ 1) ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่น ๆ ในประเทศไทย 2) บุคคลและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทางดนตรี ตะวันตกควรมีการปรับปรุงหลักสูตรดนตรีหรือการจัดการแผนการเรียนการสอนดนตรีของสถาบันที่ผลิตนักศึกษาดนตรี โดยให้มีหลักสูตรวิชาดูแลรักษาเครื่องดนตรี กระบวนการ

บำรุงรักษาเครื่องและซ่อมเครื่องเบื้องต้น ซึ่งจะสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการศึกษาดนตรี เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อ นิสิต นักศึกษาดนตรี ที่จะออกไปประกอบอาชีพครูสอนดนตรี 3) หน่วยงานทางการศึกษา สถาบันที่ผลิตครูดนตรีควรมีการจัดอบรมวิชาการดูแลบำรุงรักษาและซ่อมเครื่องเบื้องต้น ให้กับครู อาจารย์ ที่สอนวงดุริยางค์โรงเรียน ให้มีความรู้เพื่อจะได้นำไปพัฒนาการดูแลรักษาเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์โรงเรียนที่ทำการสอน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) . กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ไชแสง ศุภะวัฒนะ. (2541). เครื่องดนตรีของวงดุริยางค์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.
- ธนาการ แพทย์วงศ์. (2533). คู่มือครูการจัดกิจกรรมวงโยธวาทิตในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: (มปท).
- ธีรศักดิ์ อุปไมยอริไชย. (2553). การบริหารวิชาการดนตรี. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- พูนพิศ อมาตยกุล. (2559). สังเขปกำเนิตตรวงในยุโรป สหรัฐอเมริกา และกำเนิตตรวงทหารในประเทศไทย ใน พูนพิศ อมาตยกุล และณัฐชา นัจจนาวากุล (บรรณาธิการ), แตรสยาม (หน้า 37-46). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์นิตติ้งแอนพลัซซิ่งจำกัด.
- วรรณะ ศาลางาม และคณะ. (2561). การศึกษาสมรรถนะของครูดนตรีความสามารถทางดนตรีใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สวัสต์ เจินแย้ม. (2542). คู่มือการจัดการวงโยธวาทิตในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท).
- สุกรี เจริญสุข. (2542). เอกสารงานประกอบการสัมมนาเชิงวิชาการ กำพวด. กรุงเทพมหานคร: มปท.
- Foster, R. (1978). Multiple option, Marchaing band Techniques. USA: Alfred Publishing Company, Inc.
- Horng-Jiun Lin. M. Mus. (2008). An Illustrated Basic Flute Repair Manual for Professionals. USA: The Ohio State University.
- Kenneth A. Mueller. (2003). Complete Guide to The Maintenance and epair of Band Instruments. West Nyack. New York: Parker: Publishing Company.